

Uitvoeringsprogramma
Landschapontwikkelingsplan
2015

Voorwoord

Beste plattelandsvrienden,

Voor jullie ligt het uitvoeringsprogramma 2015. Dit is het tweede uitvoeringsprogramma dat Stichting SAAP heeft opgesteld. Dit jaar is wat ons betreft een overgangsjaar naar een normale programmacyclus waarbij in het najaar de het uitvoeringsprogramma voor het komende jaar wordt vastgesteld. Zo hebben de uitvoerende partijen voldoende tijd om het goedgekeurde project uit te voeren. Terwijl we bezig zijn om voorliggend programma geaccordeerd te krijgen bij de gemeente Aalten, wordt de hand gelegd aan de uitvoering van het laatste project uit het programma 2014. De overige projecten zijn inmiddels met succes afgerond. Een verslag van de uitgevoerde projecten mag u op korte termijn van ons verwachten.

In het voorliggend uitvoeringsprogramma treffen we naast twee bekende projecten, een vijftal nieuwe aanvragen aan op het gebied van natuur en landschap.

Gerard te Hennepe
voorzitter

Stichting SAAP
correspondentieadres:
Welinkweg 8-A
7122 PL Aalten
Info@stichtingsaap.nl

1. Inleiding

Voor het uitvoeringsprogramma 2015 zijn tien projecten ingediend. Twee projecten zijn niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Dat betrof een verzoek om financiële bijdrage voor het opstellen van een beheerplan van gemeentelijke gronden en een verzoek om bijdrage voor herinrichting van een deel van de Haartse Waterleiding. Beide projecten vallen buiten doelstelling van het LOP en zijn bij de gemeente Aalten neergelegd om te beoordelen of er aanvullende middelen beschikbaar voor zijn.

De gevraagde financiële bijdrage voor projecten bedraagt € 20.368 en overschrijdt daarmee net het beschikbare budget voor 2015 (€ 20.000). In onderstaande tekst worden de afzonderlijke projecten nader toegelicht. Elk projectplan is voorzien van een pré-advies van het dagelijks bestuur. Het is echter aan het algemeen bestuur om een definitief advies te geven voor de ingediende projecten. Het uitvoeringsprogramma wordt vervolgens, voorzien van een advies van het algemeen bestuur, aangeboden aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Aalten die besluiten over toekenning van een financiële bijdrage. In onderstaande tabel worden de afzonderlijke projecten genoemd.

titel	gevraagde bijdrage
1. Aanschaf infoborden bijenhouderij	€ 5.000
2. LTO, scholenproject	€ 1.868
3. Akkerrandenproject	€ 2.000
4. Patrijzenproject	€ 3.000
5. Plaatsen ooievaarsnest en herstel bestaand nest	€ 3.000
6. Aanschaf boompalen	€ 2.000
7. Aanschaf bosplantsoen	€ 3.500

Ad 1. Aanschaf infoborden bijenhouderij

Aanvrager:	Nederlandse bijenhoudersvereniging afdeling Aalten
Gevraagde bijdrage	€ 5.000.
Eigen bijdrage:	€2.556, coördinatie & verantwoording van het project
Uitvoering:	2015

Toelichting

Informeren, prikkelen, enthousiast maken

Door het plaatsen van de informatieborden en een kast met een bijenvolk op kinderboerderij De Ahof in Aalten wil de bijenhoudersvereniging Aalten bezoekers informeren, maar ook zeker prikkelen en nieuwsgierig maken naar het houden van bijen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met de vereniging aan de hand van de contact gegevens op de borden, om zo nog meer te weten te komen over het boeiende, fascinerende en nuttige van bijenhouden.

Het plaatsen van de informatieborden is een eerste stap om de bijenhouderij onder de aandacht te brengen en te promoten. Hier op aansluitend zou bijvoorbeeld samen met het akkerrandproject een programma voor scholen, VVV enz. samengesteld kunnen worden. Hierover moet nog overlegd worden.

Het plan

De Bijenhoudersvereniging heeft het plan om vier informatie borden te plaatsen, waarvan 2 dubbelzijdig en 2 enkelzijdig voorzien van informatie. Wanneer deze in een U-vorm worden geplaatst komen 2 borden met de achterzijde tegen een afscheiding te staan vandaar dat deze 1-zijdig van informatie worden voorzien. Het heeft de voorkeur de informatie borden (2 x 1 meter) te plaatsen in een "dakconstructie" ongeveer, zoals hieronder afgebeeld, zodat het geheel aansluit op de inrichting van de kinderboerderij.

Voorbeeld informatiebord.

Nadere informatie

Nadere informatie, waaronder een begroting en twee offertes zijn als bijlage bij dit uitvoeringsprogramma gevoegd. De vereniging draagt zelf € 2.556 bij in de kosten voor dit project.

Relevantie met LOP

Bijen spelen een cruciale rol in de natuur en de voedselvoorziening van de mens. Het versterken van betrokkenheid bij- en kennis van bijen in het algemeen, draagt bij aan draagvlak voor natuur en landschap.

Ad 2. Scholenproject LTO

Aanvrager:	LTO
Gevraagde bijdrage	€ 1.868
Eigen bijdrage:	Aanvraag, coördinatie en verantwoording van het project
Uitvoering:	2015
Samenwerking:	LTO , scholen en deelnemende agrariërs

Na het succes van vorig jaar willen we als LTO Noord Achterhoek afdeling Aalten weer de basisscholen van de gemeente Aalten een excursie aanbieden naar een boerderij in de buurt. Er zijn 13 scholen in de gemeente en dus 26 klassen (groep 7 en 8).

Het doel is om de leerlingen te laten zien dat de melk, vlees en eieren en dergelijke niet uit de supermarkt komen, maar van een boerderij en de weg die het gaat voor het in de supermarkt ligt.

Relevantie met LOP

Het buitengebied van Aalten is een agrarisch cultuurlandschap waarin agrariërs werken voor de kost. Besef over de betekenis van de agrarische sector kan leiden tot meer begrip en draagvlak voor agrarische ondernemers en behoud van het cultuurlandschap.

Ad 3. Akkerrandenproject Aalten

Aanvrager:	Wergroep akkerranden Aalten
Gevraagde bijdrage:	€ 2.000
Eigen bijdrage:	Met de gevraagde bijdrage worden randen, overhoekjes en wegbermen ingezaaid met een (wild) bloemenmengsel
Uitvoering:	2015;
Samenwerking:	VGW/WBE, eigenaren van agrarische percelen, gemeente, particulieren, VVV Aalten, recreanten en toeristen (ivm fietstocht)

Toelichting

Het akkerrandenproject 2014 is een voortzetting van een project dat al enkele jaren loopt en is gestart door de Gebiedscommissie Aalten. Langs agrarische percelen, overhoekjes en wegbermen wordt een bloemrijk kruidenmengsel ingezaaid. Deze randen dragen bij aan een visueel aantrekkelijker landschap en versterken de ecologische kwaliteit vanwege de toename aan nectarplanten (o.a. goed voor bijen). Er wordt jaarlijks een fietstocht georganiseerd door de VVV-Aalten langs de bloeiende akkerranden. Verschil met het Patrijzenproject is dat deze akkerranden ook buiten het verspreidingsgebied van de Patrijzen worden aangelegd en op plekken die niet bijzonder geschikt (winter)habitat voor Patrijzen zijn zoals wegbermen.

Akkerrand met informatiepaneel.

Relevantie met LOP

Het aanleggen van bloemrijke randen maakt het landschap aantrekkelijker voor bewoners, recreanten en toeristen. Tevens verhoogt het de ecologische kwaliteit vanwege het toenemende aanbod aan nectarplanten en dekking/structuur voor kleine zoogdieren, vogels en insecten.

Advies dagelijks bestuur:

Het dagelijks bestuur is positief. De spin-off van dit project is groot. Tientallen vrijwilligers en grondeigenaren zijn betrokken bij dit project. Door dit project wordt duidelijk gemaakt dat bloemrijke, rommelige overhoekjes een meerwaarde kunnen hebben voor de natuur en de recreant.

Ad. 4. Patrijzenproject Barlo

Projecteigenaar:	Patrijzenwerkgroep (o.a. WBE Aalten)
Bijdrage:	€ 3.000
Eigen bijdrage:	Met de gevraagde bijdrage worden stroken agrarische cultuurgrond ingezaaid met akkerkruiden (kosten inzet plantmachine).
Uitvoering:	2015;
samenwerking:	grondeigenaren van agrarische percelen, leden WBE, vogelwerkgroep, VVV Aalten, toeristen& recreanten (ivm fietstocht)

Toelichting

In 2013 is het Patrijzenproject van start gegaan. In totaal werd toen ca. 5 hectare akkerrand en graanstoppelveld ingezaaid met een wildmengsel om biotoop te creëren voor de Patrijs. Deze vogels van het agrarische cultuurland is de afgelopen decennia zeer sterk achteruit gegaan. Op sommige plekken rond Aalten komt de soort nog redelijk algemeen voor zoals in Dale en Barlo.

Onder de enthousiaste leiding van twee lokale Patrijzenmannen zijn terreinen gezocht, eigenaren aangesproken en is er veel communicatie rondom het project geweest, o.a. in het blad 'Vogels', TV-Gelderland en in De Gelderlander. Er is veel energie gestoken in het ontwikkelen van een netwerk van deelnemers. Voor vele grondeigenaren was het een eerste kennismaking met deze soort en zoals uit de reacties is gebleken, is het project duidelijk gaan leven. Het draagt daardoor niet alleen direct bij aan de instandhouding van de Patrijs, maar tevens aan kennis en draagvlak voor een structuurrijk agrarisch cultuurlandschap. Zonder ruige randen zullen soorten als Patrijs en Veldleeuwerik het niet redden.

Dit project vormde, samen met het akkerrandenproject, de aanleiding voor het opzetten van een fietsroute. Ook zijn verschillende excursies gehouden langs de percelen.

Met de gevraagde bijdrage wordt zaaigoed aangeschaft en krijgen deelnemers een kleine vergoeding voor het niet in gebruik nemen van agrarische stukken land.

Voorlichting aan geïnteresseerden over het Patrijzenproject tijdens een van de fietstochten.

Relevantie met LOP

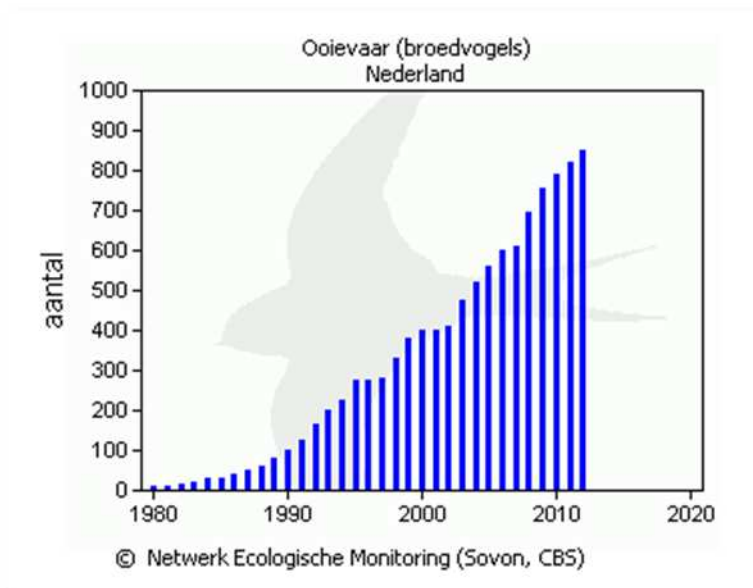
Voorliggend project is gericht op het aantrekkelijk maken van het agrarisch cultuurlandschap voor de Patrijs door middel van de aanleg van ruige (akker)randen. Niet alleen Patrijzen profiteren, ook andere vogels als Geelgors, Kneu, Groenling, Torenavalk, Veldleeuwerik en Blauwe Kiekendief hebben geprofiteerd van de randen en stoppelveld. Daarnaast zijn vele agrariërs benaderd met de vraag of zij wilden meehelpen het landschap aantrekkelijker te maken. De Patrijs vormt daardoor een aanleiding voor sommigen om na te denken over de ecologische betekenis van dergelijke stroken extensief beheerde grond. Een positieve ervaring draagt mogelijk bij aan een (vrijwillige) positieve houding t.a.v. dergelijke maatregelen in de toekomst.

Ad 5. Plaatsen 1 nieuw Ooievaarsnesten en herstel van een bestaande nestpaal

Projecteigenaar:	Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek
Bijdrage:	€ 3.000
Eigen bijdrage:	vrijwilligers van de Vogelwerkgroep en Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Achterhoek zullen het plaatsen van de nesten coördineren.
Uitvoering:	2015;
samenwerking:	grondeigenaren van agrarische percelen, Vogelwerkgroep, StiVLA

De Ooievaar heeft op het randje van uitsterven gestaan in ons land. Momenteel gaat het goed met de Ooievaar en breidt de soort zich uit vanuit de kerngebieden naar niet bezette gebieden in Nederland. De afgelopen jaren hingen met enige regelmaat solitaire- en paartjes Ooievaaren rond in de Zuidoost-Achterhoek, waaronder in Aalten, maar tot nestelen is het nog niet gekomen. Begin vorige eeuw was de Ooievaar een normale broedvogel in de Zuidoost-Achterhoek.

In Barlo is ooit een nestpaal geplaatst, maar het kunstnest is verloren gegaan en dient hersteld te worden om geschikt te zijn als nestplaats. Er moet een nieuw nest op het platform geplaatst worden. In de afgelopen jaren hebben jaarlijks één of enkele Ooievaars kort op de nestpaal gestaan.

Daarnaast is de wens om een nieuwe nestpaal te plaatsen aan de Ooievaarsdijk in Bredevoort. Deze locatie ligt dichtbij geschikt foerageergebied van de Ooievaar. Recent is de omgeving van de Ooievaarsdijk heringericht waarbij bomen en bos plaats hebben gemaakt voor extensief beheerde vochtige graslanden. Een geschikte plek voor een ooievaarsnest!

De gevraagde bijdrage wordt gebruikt voor:

- Aanschaf en plaatsing volledige nestpaal met kunstnest
- Plaatsing nieuwe nestkom op bestaande nestpaal aan de Boterdijk

Meer informatie: www.Ooievaarsnesten.nl

Kosten: (op basis van prijsopgave ooievaarsnesten.nl)

- Volledige paal, schoren en nest € 1500 (incl. transport naar Aalten)
- Op maat gemaakt nest € 700
- Plaatsen nieuw nest + herstel oud nest (kraan met manbak) € 350
- Opening (nader uit te werken, maar we denken aan activiteit met basisschool in Bredevoort) € 250
- Versterken bestaande nestpaal Boterdijk € 200

Relevantie met LOP

Het plaatsen en herstel van een nestpaal is een soortgerichte maatregel en past binnen de doelstelling van het LOP.

Ad 6 Aanschaf Boompalen

Projecteigenaar:	Particulier Agrarisch Natuurbeheer Winterswijk (PAN)
Bijdrage:	€ 2.000
Eigen bijdrage:	eigenaren dragen 15% van de totale kosten bij
Uitvoering:	winter 2014/2015 en 2015/2016 (Twee seizoenen).
samenwerking:	Gemeente Aalten

Toelichting

De gemeente heeft een financiële bijdrage gekregen van de Provincie Gelderland voor het versterken van het Aaltense landschap. Een deel van het beschikbare budget wordt ingezet voor de aanplant van laan- en fruitbomen. Op de boompalen na, worden de kosten daarvan gedekt uit deze subsidie. Afgesproken is dat solitaire bomen met boompaal geleverd worden omdat dit de overlevingskansen van jongen solitaire bomen sterk vergroot.

Er wordt een bijdrage gevraagd voor de aanschaf van boompalen die gebruikt worden bij uitvoering van het gemeentelijke landschapsproject. Deze boompalen worden beschikbaar gesteld aan de uitvoerende partijen. Omdat de PAN het gros van de aanplant van solitaire bomen voor haar rekening neemt, heeft de PAN het initiatief genomen om deze bijdrage aan te vragen. Er worden milieuvriendelijke boompalen gekocht van onbehandeld kastanjehout.

Voorbeeld van een hoogstam fruitboom met boompaal.

Kosten

Een boompaal kost €5 per stuk en er zijn 400 boompalen nodig. Volgens de PAN is dat een reële schatting van het aantal benodigde boompalen.

Relevantie met LOP

Het aanplanten van solitaire laan- en hoogstam fruitbomen is een in het LOP genoemde wenselijke maatregel. Bij het aanplanten van een solitaire boom hoort normaliter een boompaal. Daarmee past de aanschaf van boompalen in het LOP.

Ad 7. Aanschaf bosplantsoen

Projecteigenaar:	Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Achterhoek (StiVLA)
Bijdrage:	€ 3.500
Eigen bijdrage:	vrijwilligers van StiVLA planten het plantsoen. Zij regelen de aanschaf, kuilen het op en regelen het plantwerk.
Uitvoering:	winter 2015/2016, mogelijk gedeeltelijk ook 2016/2017 (Twee seizoenen).
samenwerking:	StiVLA

Toelichting

StiVLA vraagt een bijdrage om bosplantsoen aan te kunnen schaffen. Dit plantsoen wordt benut om bestaande elementen door te planten. Dit valt buiten de huidige landschaps-subsidieregeling van de gemeente Aalten. Die regeling gaat uit van nieuw-aanleg van landschapselementen waarbij een subsidie gegeven wordt op de totale kosten, dus inclusief voorbereiding, plantmateriaal en het daadwerkelijk planten van het plantmateriaal. Soms is het wenselijk om een bestaande singel uit te rasteren met een enkele puntdraad om betreding en vraat door vee tegen te gaan.

Vrijwilligers van StiVLA (Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Achterhoek) starten in het najaar van 2015 met landschapsbeheer, waaronder het afzetten van houtsingels en –wallen. Veel van deze houtwallen zijn gedegradeerd tot soortenarme bomenrijen. Nadat vrijwilligers de singels afgezet hebben willen zij deze doorplanten met gebiedseigen boom- (berk, eik, es, boswilg, esdoorn) en struikvormers (hazelaar, sleedoorn, Gelderse roos, vuilboom en meidoorn) waardoor deze singels gevarieerder worden. Besdragende soorten vormen daarnaast een waardevolle voedselbron voor vogels.

Gevraagd wordt een bijdrage in de aanschaf van bosplantsoen en de aanschafkosten voor het kunnen uitrasteren van elementen tegen vraat door koeien. Het materiaal wordt in eigen beheer door vrijwilligers geplant en uitgerasterd. Beplanting wordt alleen aangewend als landschappelijke beplanting, niet als erfbeplanting. Er wordt alleen inheems plantmateriaal aangewend dat is gecertificeerd door 'Bronnen'.

Kosten

Bosplantsoen in de maat 60-80cm kost gemiddeld € 0,80/stuk. Geschilde tamme kastanjepalen kosten € 5/st en puntdraad € 25/100 m1.

StiVLA vraagt een bijdrage van € 2.500 voor bosplantsoen en € 1.000 voor materiaal uit beplanting uit te kunnen rasteren.

Recent afgezette en uitgerasterde houtsingel in Winterswijk.

Relevantie LOP

Het versterken van het landschap door actief beheer en het aanleggen van nieuwe planting past binnen de doelstelling van het LOP.